
DRUGO POGLAVLJE

FUNKCIONALNA TIREOIDNA REZERVA

UVODNE NAPOMENE

Tireoidna rezerva je pojam koji je grupa autora (Jefferies, Taunton, Kelly) uvela sredinom šesdesetih godina dvadesetog veka. Definisana je kao stanje u kome nedovoljno funkcionalna kvaliteta štitaste žlezde održava svoju funkciju maksimalnom stimulacijom tireotropnim hormonom. Tom stanju je posvećeno nekoliko redova u veoma obimnom Williams-ovom udžbeniku endokrinologije. Njegovom izučavanju počeli smo i mi da posvećujemo pažnju. U pomenuto vreme ono se dokazivalo stimulacionim TSH testom (vreme pre određivanja TSH u krvi). Kasnije je doživelo neslućenu evoluciju. Prvo je uveden TRH test za njegovo izučavanje (Ormston, 1971), pa je smanjena tireoidna rezerva izjednačena sa povećanom tireotropnom rezervom. Klinički je umesto »sindroma smanjene tireoidne rezerve« kako smo ga i mi nazivali, počelo da se govori o »**subkliničkoj**« **hipotireozu** (Evered, Gordin, Toft i dr. – početak sedamdesetih). Uočeno je da pored povećane tireotropne rezerve postoji i smanjena tireotropna rezerva, koja se u kliničkom smislu izjednačavala sa **subkliničkom hipertireozom**. I tu je bio dominantan TRH test, negativan. Jedno vreme se mislilo da će možda određivanje koncentracije endogenog TRH (Mitsuma, 1976) doneti nove prednosti, ali to se nažalost nije desilo. Danas »ultrasenzitivni« TSH izuzetno kvalitetno ispunjava ovaj prostor. Entitetima subkliničkih tireoidnih disfunkcija poklanja se sve veća pažnja.

Mi smo se na vreme uključili u ispitivanje ovog problema. Odbranjena je i jedna doktorska disertacija iz te oblasti i objavljeno je više saopštenja na internacionalnim i domaćim kongresima. Ipak, moram da priznam da sam najveću satisfakciju dobio kada je u uvodnom izlaganju na I makedonskom kongresu za nuklearnu medicinu, 1998 godine jedan renomirani tireolog naveo da su naši radovi bili prvi na pomenutom polju u SFRJ.